

O svečanom otvaranju Ahmed-pašine džamije u Gračanici nakon temeljite rekonstrukcije 1916. godine

(prilog proučavanju gračaničkih džamija)

MINA KUJOVIĆ
.....

ZEMALJSKA VLADA za Bosnu i Hercegovinu je u periodu od 1895. do 1918. godine odobravala sve kulturne i bilo kakve druge manifestacije i priredbe u Bosni i Hercegovini. Organizator manifestacije ili priredbe je bio u obavezi da Vladi dostavi scenarij priredbe odnosno sadržaj govora koji je predviđen za neku manifestaciju (političku ili vjersku) kako bi dobio odobrenje. Kotarski uredi su bili obavezni da, nakon završenih manifestacija ili priredbe, Zemaljskoj vladi dostave izvještaj o tome kako je sve proteklo.¹

Taj je postupak moralo provesti i Kotarsko Vakufsko-mearifsko povjerenstvo u Gračanici² da bi dobilo dozvolu za svečano otva-

ranje Ahmed-pašine džamije, nakon njezne temeljne opravke i rekonstrukcije, 1916. godine. Uz obavijest o završetku radova na džamiji, 10. aprila 1916. godine, prosljedilo je Zemaljskoj vladi u Sarajevu i molbu za njeno svečano otvorenje, sa detaljnim scenarijem svečanosti.³ Molba za „podjeljenje dozvole“ glasi:

Visoka zemaljska vlado!

Potpisano povjerenstvo usuđuje se zamoliti Visoku zemaljsku vladu za podijeljenje dozvole za održanje svečanog otvaranja, u godini 1914. zbog ruševnog stanja oborene i sada na novo sagrađene Ahmetpašine džamije u Gračanici koje će se otvaranje obaviti 2. juna 1916. u petak sljedećim

Programom

1. Vjerska dova (molitva) pri ulazu u džamiju pri otvaranju iste u podne.

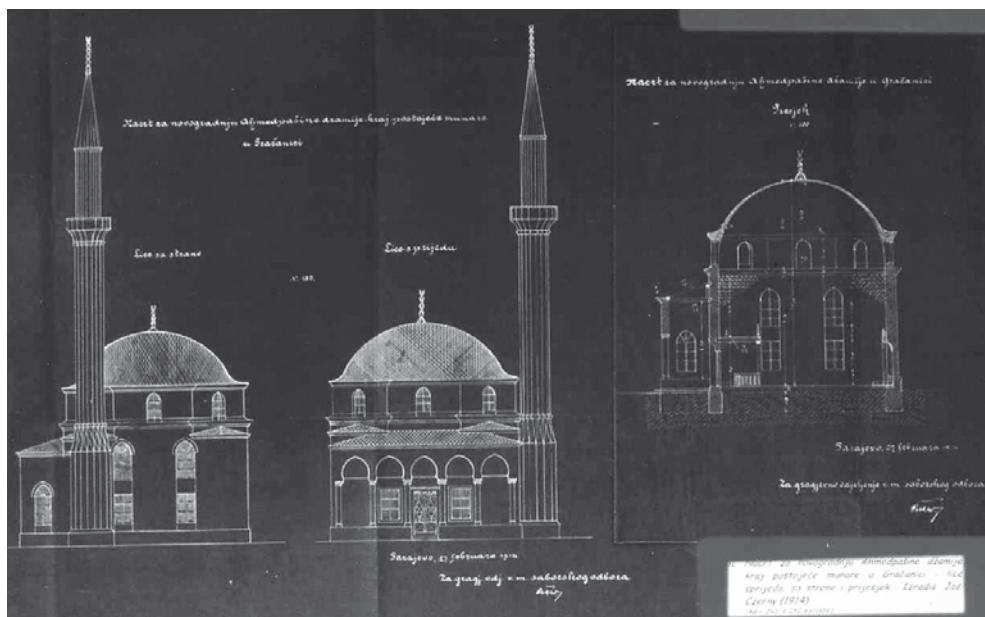
2. Obava klanjanja Džum-a-namaza po islamskim vjerskim propisima.

1 Arhiv Bosne i Hercegovine (ABH), Zemaljska vlada za Bosnu i Hercegovinu Sarajevo (ZVS), prez. broj 1292/1893. – Raspis ZVS svim kotarskim uredima u Bosni i Hercegovini da su obavezni da je obavještavaju o programima raznih priredbi (kulturnih i vjerskih manifestacija) koje su održane na njihovom području.

2 Predsjednik Kotarsko-mearifskog povjerenstva u Gračanici te godine bio je Širbeg Širbegović, pot-

predsjednik Sulejman ef. Fazlić, a članovi: Mahmudaga Rašidbegović, H. Jusuf Džaferhodžić, Ahmedaga Širbegović i Mustafa ef. Spahić. (*Bosanski glasnik* za 1916. godinu, str. 159)

3 ABH, Zemaljska vlada za BiH (ZVS), šifra 62-47/1916.

3. Svečana dova (molitva) za zdravlje, sreću i dug život Njegova veličanstva našeg premilostivog vladara cara i kralja Franje Josipa I i prejasne vladalačke porodice te pobjede hrabre vojske naše i naših saveznika.

4. Obava vaza-nasihata (vjerske propovijedi) Gornje molitve obavice pojedini alimi odnosno imami koji budu za to određeni od presvietlog Reis-uleme odnosno njegovog zamjenika.

Na ovu vjersku svečanost biće pozvano oko 60 islamski odličnika iz Bosne i Hercegovine. U čvrstoj nadi da će Visoka zemaljska vlada ovoj poniznoj molbi udovoljiti i što skorije o tome odgovoriti bilježi se Zemaljskoj vladi odano

Kotarsko vakufsko mearifsko povjerenstvo Gračanica¹

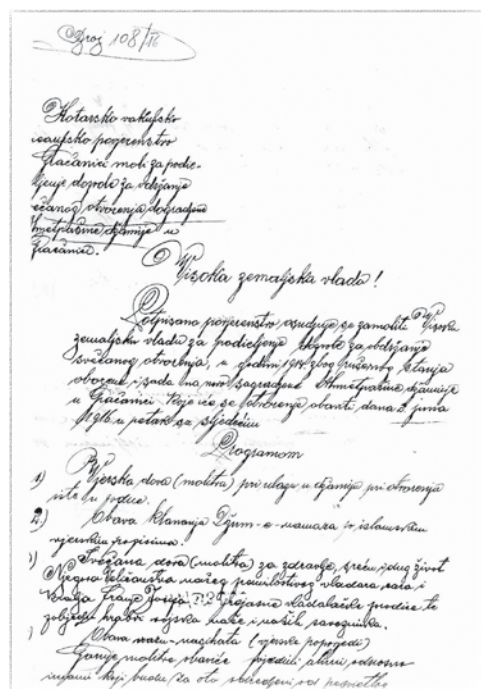
Upotpisu predsjednik Širbegović.² Na molbi je i bilješka Kotarskog ureda Gračanica u kojoj oni preporučuju ovaj zahtjev uz napomenu da se radi o vjerskoj svečanosti i da se isključuje svaka politička namjera.

Zemaljska vlada je odobrila program te svečanosti, pa je džamija otvorena u petak, 2. juna 1916. godine. Kako je proteklo otvorenje, saznajemo iz izvještaja koji je kotarski

predstojnik Sedmak Jakša poslao Predsjedništvu Zemaljske vlade u Sarajevu, 3. juna 1916.

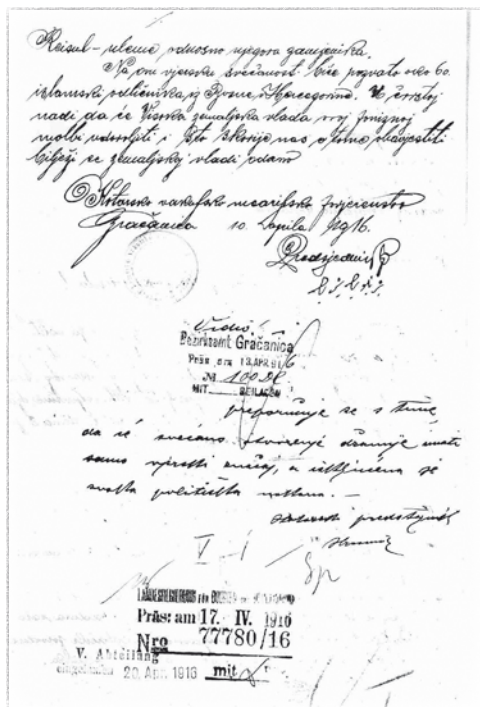
Predsjedništvu zemaljske vlade u Sarajevu
Službenim putem

Jučer je navedena svečanost obavljena bez ikakve upadke. Protekla je u potpunom redu.

1 ABH, ZVS, broj 77.780/1916. šifra 62-47

2 nav. izv. Predsjednik Kotarsko-mearifskog povjerenstva u Gračanici, Širbeg Širbegović se po potpisao arapskim pismom

Prilično je bila posjećena s obzirom na današnje prilike. – Doduše malo se je sa strane gosta odazvalo, što se je moglo i očekivati, jer je radno doba u najvećem jeku, a i putovanja nijesu laka.

Glavnu ulogu je obavljao u zastupstvu risul-uleme tuzlanski muftija H. H. Ibrahim ef.

Maglajlić, a ispred ulema medžlisa je prisustvo-
vao Hifzi ef. Mujkić. Svi su pozvani smatra-
ni kao gosti te su kao takovi porazdijeljeni po
kućama uglednijeg građanstva, a i za ostale se
je već građanstvo bilo unaprijed pobrinulo, da
se ne namuču s hranom i eventualanim prenoči-
štem, pa je u svakom pogledu udovoljeno na opće
zadovoljstvo.

Upravu " .1. pop. – biva na pola sata prije
nego zaući podne – pristupi muftija pred dža-
mijska vrata, praćen sa ostalim prisutnicima,
gdje mu umirovljeni šer. nadsudija H. Hasan
ef. Hadžikadić kao predsjednikgrađevnog odbo-
ra uz kratki govor predade džamijski ključ, a on
primivši u kratkoj zafali odobri na trudu, ulo-
ženom oko gradnje džamije i oključa vrata pa
uđe, a za njim ostali prisutnici.

Učio je iz Kurana brćanski muderis Abdul-
gani ef. koji je sa još dva pomagača vršio duž-
nost mujezina, a imamske poslove je vršio sam
muftija, koji je nakon obavljenog klanjanja pro-
učio dovu za zdravlje njegova Veličanstva, ko-
joj je dovi i činovništvo prisustvovalo.

Konačno je držao vaz – pouku u vjerskom –
moralnom pogledu – u džamiji, s pred džamijom
muderis Mustafa ef. Salihbegović iz Visokog.

K o t a r s k i predstavnik¹

¹ ABH, ZVS – KVMP u Gračanici broj 108/1916.,
a zavedeno kod ZVS, 114996/1916. pod šifrom
62-47/2